

Asia: VN/11483/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi jakeluinfraohjelmaksi vuoteen 2035

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta kansalliseksi jakeluinfraohjelmaksi vuoteen 2035 ja esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Kotilatauksesta

Pidämme erittäin tärkeänä tosiasiana sitä, että kuluttajien kannalta kotilatausmahdollisuudella on arvioitu olevan merkittävä rooli sähköautojen hankintapäätöksissä ja siten koko sähköautoilun yleistymisessä. Kuluttajien toteuttamismahdollisuudet kotilatauspisteisiin kuitenkin eroaa toisistaan asumismuodon ja asunnon sijainnin mukaan. Esimerkiksi kerrostaloissa on latauspisteiden toteuttaminen päätöksentekoprosessien näkökulmasta monimutkaisempaa kuin omakoti-, pari- ja rivitaloissa. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa vuonna 2021 noin puolet vakinaisista asunnoista oli kerrostaloja. Omakoti- ja paritaloja oli puolestaan vajaa 40 prosenttia.

Päätöksentekoprosessia on toki jo pyritty helpottamaan uudistamalla asunto-osakeyhtiölakia siten, että sähköjärjestelmään sähköautojen latausta varten tehtävät muutokset ovat mahdollisia ilman osakkeenomistajien yksimielisyyttä. Näin olleen on yksi lainsäädäntöhaaste latauspaikkojen toteuttamiseksi poistettu. Tästä huolimatta sisältää laki kuitenkin edelleen selkeän haasteen latauspaikkojen toteuttamiseksi. Päätöksentekoa vaikeuttaa ja latauspisteiden toteuttamista hidastaa se, että latauspisteiden toteuttamisesta voidaan päättää hyvin monella eri tavalla (osakkaan muutostyönä, osakasvähemmistön hankkeena, yhtiön hankkeena) ja monenlaisille erilaisille autopaikoille (yhtiön hallinnassa olevat, osakkaan hallinnassa olevat tai osittain yhtiön ja osittain osakkaan hallinnassa olevat paikat). Lainsäädäntö on latauspisteiden toteuttamisen osalta monimutkaista ja sisältää runsaasti tulkinnanvaraisia kysymyksiä.

Jotta kotilatausinfra pystyttäisiin kehittämään entisestään, pidämme tarpeellisena, että lainsäädännön jatkovalmistelussa selvitetään, pystytäänkö kokonaisuutta selkeyttämään nykyisiä latauspisteiden toteuttamista koskevia pykälää täsmentämällä vai olisiko tarkoituksenmukaista koota eri päätöksentekotilanteet yhteen vaikkapa erillissäännökseen.

Esitämme, että ohjelmanluonnoksen kohtaan 2.3.4 lisätään yhtenä toimenpiteenä kotilatausinfraan kehittämiseksi toimenpide siitä, että lainsäädännön jatkovalmistelussa selvitetään miten latausjärjestelmistä päättämisen ja kustannustenjaon eri vaihtoehdot voitaisiin mainita selvemmin asunto-osakeyhtiölaissa.

Yleisesti saatavista olevasta, julkisesta latausinfraasta (henkilö- ja pakettiautot)

Kuluttajanäkökulmasta riittävän tiuhan latausverkoston turvaaminen on tärkeää, koska arjen sujuvuuden näkökulmasta on huomioitava myös se, että kaikilla ei ole mahdollisuuksia hankkia latauspistettä kodin yhteyteen.

Nähdäksemme pelkästään markkinaehtoisesti ei päästä haluttuun ja parhaaseen lopputulokseen vaan tiheään asuttujen alueiden osalta tulee huomioida myös julkisen latausinfraan olemassaolon tarve. Latausmahdollisuuksien puuttuminen voi nimittäin merkittävästi hidastaa siirtymää sähköautojen käyttämiseen. Myös energiankulutuksen säännöstelyn ja ajoittamisen näkökulmasta olisi järjenvastaista nojata ainoastaan kaupallisten toimijoiden tarjoamaan latausinfraan, jolloin latauspisteiden käyttökin ajoittuu ns. ruuhka-aikoihin, jolloin energian kulutus muutenkin suurta.

Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että yleisesti saatavissa julkisessa latausinfraassa olisi paljon parannettavaa kuluttajien näkökulmasta. Pidämme tärkeänä sitä, että hinnoittelu olisi selkeää ja ilmaistaisiin ensisijaisesti €/kWh, latauskerta- ja aikaperusteisuus vain täydentävinä mahdollisuuksina. Kuluttajan tulisi saada aina ennen lataustapahtuman alkua selkeästi tieto latauskapasiteetista ja latauksen hinnasta €/kWh voidakseen arvioida latauksen hinnan.

Nähdäksemme myös eri maksutapojen hyväksymisen osalta on paljon kehitettävää. Uusille latauspisteille tulisi asettaa vaatimus mahdollisuudesta maksaa yleisimmillä maksuvälineillä. Olemassa olevien osalta jonkinlainen siirtymäaika tai helpotukset voinevat olla tarpeellisia. Kaiken kaikkiaan maksamisen osalta olisi tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että maksamisen tulee olla helppoa ja saavutettavaa kaikille, myös niille kuluttajille, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää älypuhelin- ja sovelluksia maksamiseen. Myös käteismaksamisen mahdollisuus tulisi ainakin jossain määrin huomioida.

Kuluttajaliitto ry

Kristel Pynnönen Andersson

juristi

Pynnönen Kristel
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf